

עפ"ת 52239/01/20 - מג'די זיתאוי נגד מדינת-ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 52239-01-20 זיתאוי נ' מדינת ישראל 18 יוני 2020

בפני הרכב כב' השופטים:

י. גריל, שופט עמית [אב"ד]

ע. ורבנר, שופט

ש. שטמר, שופטת עמיתה

המערער: מג'די זיתאוי

ע"י ב"כ עו"ד אביגדור פלדמן ואח'

- נגד -

המשיבה: מדינת-ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

ע"י ב"כ עו"ד גב' דורית לוי-פרנק

הודעת ערעור על גזר-דינו של בית-משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופטת עידית פלד) בתיק גמ"ר 37-08-18 מתאריך 9/12/19.

פסק דין

א. הערעור שבפנינו הוא על גזר-דינו של בית-משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופטת עידית פלד), מיום 9/12/19 בתיק גמ"ר 37-08-18 לפיו נדון המערער, יליד 1989, ל-10 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי לתקופה של 10 חודשים למשך 3 שנים, שלא יעבור עבירות של גרם מוות ברשלנות הקשורה בנהיגת רכב, או עבירה של נהיגה בזמן פסילה, ובנוסף נפסל מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 9 שנים בפועל, וכן הוטל עליו קנס בסכום של 5,000 ₪, ותשלום פיצוי למשפחת המנוח בסכום של 10,000 ₪.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הן בתמצית אלה.

כנגד המערער הוגש ביום 1/8/18 כתב אישום בו נטען, שביום 24/8/17, בשעת צהריים, נהג המערער ברכב משא פתוח, עם מנוף קדמי במשקל 16 טון (להלן: "המשאית"), בפרדס חנה-כרכור, ועבר על-פני צומת עם רחוב ללא מוצא (להלן: "הצומת"). בשלב מסוים עצר המערער את נסיעתו והחל לנסוע לאחור. במושב הנוסע של המשאית ישב אותה שעה אדם ששימש כעוזר נהג.

הכביש בו נהג המערער הוא דרך עירונית בתוך שכונת מגורים. בכיוון נסיעת המערער קיימת מדרכה מימין וכמו כן הצומת. בכניסה לכביש מוצב תמרור מס' 415 המורה שאין כניסה לרכב מעל 6 טון אלא

רק באישור.

באותה עת, הלך מאחורי המשאית שלמה כהני ז"ל, יליד 1932 (להלן: "המנוח"), כשהוא נעזר במקל הליכה וצועד עם גבו לכיוון המשאית המתקרבת בעודו חוצה את הצומת.

נטען בכתב-האישום, שהמערער נסע לאחור, מרחק של כ- 30 מטר לפחות, ופגע עם חלקה האחורי של המשאית במנוח אשר הופל ונגרר מתחת למשאית. לאחר מכן, עצר המערער והחל בנסיעה קדימה וימינה בצומת, מרחק של 15 מטר, עד ששמע צרחות ונעצר. כתוצאה מן התאונה, נפגע המנוח אשר פונה לבית החולים, נותח וסמוך לאחר מכן נפטר.

בכתב-האישום נטען, שהתאונה ומותו של המנוח נגרמו באשמתו של המערער וכתוצאה מנהיגתו הרשלנית שהתבטאה בכך ש:

1. נהג בכביש ללא תשומת לב לנעשה בדרך שלפניו, ואחריו.
 2. לא הבחין במנוח בנסיעה קדימה ולא בנסיעה אחורנית למרות שהיה יכול להבחין בו.
 3. נסע אחורנית מבלי שנקט אמצעים כדי למנוע פגיעה ביודעו שאין מצלמת רוורס במשאית ולא מערכת התרעה אחרת.
 4. בהכירו את מגבלת שדה-הראייה של המשאית בנסיעה לאחור, לא עשה שימוש במכוון ולא דאג לבקש מעוזר הנהג, שישב לידו, לכוון אותו בנסיעה אחורנית.
 5. נסע אחורנית שלא לצורך, ולא הסתובב במקום שיכול היה להסתובב בו.
 6. נהג ברכב בחוסר אכפתיות, בחוסר זהירות, בקלות ראש וברשלנות.
- עוד נטען, כי המערער נכנס לרחוב בו נהג עם משאית שמשקלה 16 טון, בניגוד לתמרור המוצב במקום, וללא אישור כדין.

ג. המשיבה ייחסה למערער את העבירות הבאות:

גרימת מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 של חוק העונשין התשל"ז - 1977, בשילוב עם סעיפים 40 ו-64 לפקודת התעבורה, תשכ"א - 1961.

נסיעה אחורנית - עבירה לפי תקנה 45 של תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961.

אי ציות לתמרור - עבירה לפי תקנה 22(א) של תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961.

ד. תחילה כפר המערער בעובדות כתב-האישום, אך בישיבה שהתקיימה בפני בית-משפט קמא ביום 28/5/19, הודיעה באת כוח המערער שייצגה אותו בבית משפט קמא, כי מרשה (המערער) מבקש להודות בכתב-האישום.

המערער עצמו פנה לבית משפט קמא וציין, כי הוא מבקש לחזור בו מן הכפירה, הודה בעובדות כתב-האישום, אמר, כי הוא מתנצל על מה שקרה, והדגיש שהוא כמובן לא רצה שהאירוע יתרחש. המערער הוסיף, כי הוא משתתף בצערה של משפחת המנוח, ומאז ועד היום יש לו ייסורי מצפון, וכן הוסיף, כי המקרה הרס לו את חייו.

בית-משפט קמא אפשר למערער לחזור בו מן הכפירה והרשיע אותו לפי הודאתו בעבירות המיוחסות לו בכתב-האישום.

ה. כמו-כן, הפנה בית-משפט קמא את המערער לקבלת תסקיר של שירות המבחן. בתסקיר מיום 28/10/19 צוין, כי אין לחובת המערער רישום פלילי ומגיליון הרישום התעבורתי עולה, כי המערער הוסמך לנהיגה בשנת 2006 ובעברו 18 הרשעות, בין השנים 2008-2018, חלקן בעלות אופי בטיחותי.

שירות המבחן סבור, כי העובדה שהמערער ראה את תפקודו כנהג לא רק כמקור פרנסה אלא כמקור חיזוק ביטחונו העצמי והגברי, מעצימה את קשייו להתמודד מאז התאונה עם רשלנותו נשוא תיק זה ותוצאותיה, ובכלל זה עם משמעותה בהיותו נהג מקצועי.

התרשמות שירות המבחן היא, כי המערער איננו בעל מאפיינים שוליים או אלימים והסיכון להישנות התנהגות פוגענית מצדו הוא נמוך, לא כל שכן, נוכח הפסילה לה צפוי והימנעותו מנהיגה.

שירות המבחן סבור, כי הטלת עונש מאסר לריצוי בכלא והתנתקות מתפקידיו בהקשר המשפחתי, צפויה להיות בעלת משמעות רגרסיבית על מצבו של המערער ועל משפחתו, ויש לשקול בחיוב, כך מציע שירות המבחן, הטלת עונש מאסר בפועל לתקופה שהמערער יוכל לרצות על דרך עבודות שירות ולצד זאת, תשלום פיצוי וצו מבחן למשך שנה.

ענישה בדרך זו, כך מציין שירות המבחן, תפחית את תחושת הקורבנות אצל המערער ותהווה עבורו אפיק לכפרה על התנהלותו הרשלני בדרך של תרומה ועשייה חיובית.

במקביל, ציין שירות המבחן, שניתן לשלב את המערער בקבוצה טיפולית ייחודית במסגרת שירות המבחן המיועדת לאנשים שהורשעו בגרימת מוות ברשלנות בתאונות.

עוד הוסיף שירות המבחן, שאם יחליט בית-המשפט להטיל על המערער עונש מאסר לריצוי בכלא, ההמלצה היא לעכב את הריצוי למשך חודש ומחצה כדי לאפשר לשירות המבחן להיפגש עימו פעמים נוספות, להכינו לכך ולהפנותו למיון מוקדם בשב"ס, כדי שהוא ישובץ בכליאה התואמת, ככל הניתן, את מאפייניו וצרכיו בטיפול.

1. באת-כוח המשיבה הגישה לבית משפט קמא את טיעוניה בכתב לעניין העונש, טענה שדרגת רשלנותו של המערער היא רשלנות ברמה גבוהה, ויש בכך כדי להשפיע על מתחם הענישה ההולם.

באת כוח המשיבה גם הפנתה לפסיקה רלוונטית, ולטעמה מתחם הענישה הראוי נע בין 18 ל-30 חודשי מאסר בפועל, ופסילת רישיון הנהיגה לתקופה שבין 10-15 שנה. לטעמה של המשיבה, אין בנסיבותיו האישיות של המערער, נסיבות חריגות המצדיקות סטייה מן ההלכה לפיה קיפוח חיי אדם, מצדיק בהתאם למדיניות הענישה הנוהגת הטלת ענישה מאחורי סורג ובריא ובהתאם לכך, אין לקבל את המלצות התסקיר ואין להטיל על המערער מאסר לריצוי בעבודות שירות.

בשים לב לגיליון הרישום התעבורתי של המערער, טענה באת כוח המשיבה, שהמערער איננו הנהג הנורמטיבי, הואיל ולחובתו עבירות חמורות של שימוש בטלפון בזמן נהיגה, אי-ציות לתמרורים, מהירות, סטייה מנתיב, נהיגה ברכב לא תקין, נהיגה באור אדום ברמזור, שתי תאונות דרכים ועבירות נוספות, ובמיוחד כך ציינה, אין להקל עם המערער בהיותו נהג מקצועי.

2. בישיבת בית-משפט קמא מיום 12/11/19, נשמעו דברי בתו של המנוח, שסיפרה על האובדן הכבד שפקד את המשפחה עקב התאונה הנדונה, וביקשה בשם אביה המנוח ובשם המשפחה הכואבת כי בית-המשפט ימצה את הדין עם המערער ויגזור עליו את העונש המירבי שהתבקש על ידי הפרקליטות בהוסיפה, שאין להקל ראש בעברייני תנועה.

באת כח המשיבה הגישה את טיעונה שבכתב, שאליו כבר התייחסנו, וכן הפנתה לגיליון ההרשעות הקודמות של המערער בתחום התעבורתי, וכן הפנתה להודעת תשלום קנס בגין עבירה מתאריך 30/8/18, דהיינו, עבירת תעבורה שביצע המערער לאחר התאונה הנדונה כאן (הכוונה למוצג ת/3 שעניינו נהיגה ברכב מנועה מסחרי מבלי שהמערער ציית לתמרור 406, בכך שנכנס לדרך האוסרת על כניסת רכב שמשקלו הכולל עולה על זה הרשום בתמרור).

באת כח המשיבה חזרה על טענתה, כי דרגת הרשלנות של המערער הייתה גבוהה, כפי שכבר פירטה בטיעונה שבכתב וכן הגישה לבית משפט קמא פסקי דין שנועדו לתמוך בעמדתה.

ח. הסנגורית שייצגה את המערער בבית משפט קמא טענה לעומת זאת, שדווקא אנשים נורמטיביים הנקלעים לסיטואציה בדרגת רשלנות כזו או אחרת, מוצאים את עצמם בפני בית-המשפט לראשונה

בחייהם, בהדגישה שכמובן לא הייתה למערער, לא כוונה פלילית, ולא התנהגות בריונית, אלא רשלנות כנטען בכתב-האישום.

הסנגורית הוסיפה, שבעוד באת כוח המשיבה טוענת, כי מדובר בסיכון ברף הגבוה, לא מצאה המשיבה לנכון במשך כל התקופה, להגיש בקשה לפסילה עד תום ההליכים, ורק קרוב לשנה לאחר התאונה הוגש כתב-האישום. לטעמה של הסנגורית מדובר בשיהוי בלתי סביר, שהרי תיק החקירה הסתיים בשלב מוקדם יותר.

הסנגורית הצביעה על-כך, שהמערער העדיף שלא לנהל את התיק אלא נטל אחריות מלאה, הודה, חסך בזמן שיפוטי ובכך הקל על הסבל ועל הטרחה הכרוכים בניהול ההליך, לא רק לו, אלא גם למשפחת המנוח ולדברים אלה יש לייחס חשיבות.

הסנגורית הפנתה את בית משפט קמא לאסופת פסיקה שממנה ניתן ללמוד על מדיניות הענישה הראויה כשכל מקרה נבחן לפי נסיבותיו הספציפיות. בין היתר, הפנתה הסנגורית לפסיקה בה הוטלו במקרים של גרימת מוות ברשלנות, שהתרחשו במהלך נסיעה לאחר, עונשי מאסר לריצוי בעבודות שירות.

הסנגורית ביקשה שעל המערער יוטל עונש ברף הנמוך של המתחם, בהתחשב בהודאתו, נטילת אחריות מצדו, הבעת צער וחרטה מהרגע הראשון, כשהמערער, לאחר שנוכח לדעת שהוא מעורב בתאונה, עצר את רכבו, הזמין אמבולנס, סייע למנוח, ועמד בקשר עם בית החולים.

כמו-כן, הפנתה הסנגורית לכל האמור בתסקיר של שירות המבחן אשר בא בהמלצה טיפולית שיקומית ובהתאמה גם בהמלצה עונשית.

הסנגורית עתרה אפוא, כי בית-משפט קמא יטיל על המערער עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, בהתחשב בגילו, בנסיבות ביצוע התאונה, ונסיבות ניהול התיק, כשיש מקום להותיר למערער ולבני משפחתו פתח של תקווה.

עוד ציינה הסנגורית, כי המערער לא חזר לנהוג, הוא איבד את מקום עבודתו וכיום עובד הוא כסבל בעבודה אחרת.

ט. המערער עצמו פנה לבית משפט קמא וביקש סליחה, הן בפני בית-משפט, והן בפני משפחתו של המנוח, והביע צער על-כך שאין ביכולתו להחזיר את הגלגל אחורנית. עוד הוסיף המערער, שגם חיו נהרסו מאז אותו יום, והאירוע הקשה מלווה אותו כל לילה וגורם לו ייסורי מצפון.

המערער הוסיף, כי עד לאירוע עבד בעבודה מסודרת ושימש כראש צוות והתפרנס היטב, וכיום עובד כסבל בתחנת מעבר לטיפול בפסולת.

כמו-כן, ציין המערער, שיש לו תינוק בן שנה וחצי שעליו לפרנס אותו, ואף להביאו בגשם ובחום לקופת חולים, ובמידת הצורך גם לבית חולים. כמו-כן, באותו שלב הייתה רעייתו של המערער בהריון (כיום יש למערער שני ילדים).

י. בגזר הדין שניתן ביום 9/12/19, פירט בית-משפט קמא את הפסיקה הרלוונטית בכל הנוגע לגרימת מוות ברשלנות בנהיגה, וציין, כי הגישה הכללית מחמירה ומתבטאת בדרך כלל, במאסר בפועל מאחורי סורג וברית, לרבות פסילה בפועל מלנהוג לשנים ארוכות.

הטלת מאסר לריצוי בעבודות שירות, תהא רק במקרים חריגים ויוצאי דופן, כשמדובר בדרגת רשלנות נמוכה וכאשר מתקיימות נסיבות אישיות יוצאות דופן.

לאחר שסקר בהרחבה את הפסיקה הרלוונטית, קבע בית-משפט קמא, כי דרגת הרשלנות של המערער היא ברמה בינונית-גבוהה, הואיל והוא נהג במשאית ברחוב שבפרדס חנה-כרכור בשעת צהריים, בחר במועד לנסוע לאחר שלא לצורך, מרחק ניכר של כ- 30 מטר, מבלי שנעזר במכוון, הגם שישב לצדו עוזר נהג, ומבלי שהיה במשאית אמצעי כיוון והתרעה, הגם שהמערער הוא נהג מקצועי אשר נדרש לזהירות מוגברת נוכח נהיגתו ברכב כבד.

באשר לטענה בדבר רשלנותו התורמת של המנוח, ציין בית-משפט קמא, כי המנוח אכן חצה את הכביש, יש להניח שלא במעבר חצייה, כשהוא צועד בגבו לכיוון המשאית, ויש בכך מידה מסוימת של רשלנות, אך מדובר באדם מבוגר שנעזר מקל הליכה, ואין המדובר בהתפרצות פתאומית לכביש או בריצה, ואף אין מדובר בכביש מהיר או במקום בו אין ציפייה להולכי רגל, הואיל ומדובר בשכונת מגורים.

את מתחם הענישה העמיד בית-משפט קמא, בנסיבות מידת רשלנותו של המערער, ורשלנותו התורמת של המנוח, על מאסר בפועל לתקופה של 9 עד 24 חודשים, פסילה בפועל לתקופה שבין 8 שנים ועד 15 שנה, לצד רכיבי ענישה נוספים של מאסר על-תנאי, קנס ופיצוי.

בית-משפט קמא הפנה לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער כפי שאלה פורטו בתסקיר שירות המבחן, וציין, בין היתר, את דאגתו של המערער להוריו שחיים בנפרד, והיותו מפרנס עיקרי במשפחתו.

עוד צוין, כי למערער יכולת טובה ותפקודו יציב, והוא מתקשה להכיל אפשרות שיידרש לשהות במרחק מבני משפחתו. בנוסף, הביא בית-משפט קמא בחשבון, שהמערער הודה במיוחס לו, קיבל אחריות

מלאה על אירוע התאונה, ובכך חסך ממשפחת המנוח עגמת נפש נוספת וכן חסך זמן שיפוטי יקר. בנוסף הביע המערער צער וחרטה, והוא חש תחושת כעס כלפי עצמו שהובילה למותו של המנוח. למערער התייחסות אמפתית כלפי המנוח ובני משפחתו, אם כי, שירות המבחן ציין, שקיימת גם תחושת קורבנות מצד המערער.

צוין גם על ידי שירות המבחן, שהמערער אינו בעל מאפיינים שוליים או אלימים, והסיכון להישנות התנהגות פוגענית מצדו נמוך, גם נוכח הפסילה לה הוא צפוי והימנעותו מנהיגה.

לצד כל אלה, עמד בית-משפט קמא על-כך שעברו התעבורתי של המערער עשיר, ובמהלך וותק נהיגה שמאז שנת 2006, צבר לחובתו 18 הרשעות תעבורה ובכלל זה, שתי תאונות דרכים בשנת 2012. בנוסף, היה המערער במועד התאונה, נהג מקצועי, וזהו בהתאם לפסיקה, טעם לחומרה בכל הנוגע לענישה.

בית משפט קמא הוסיף, שהפסיקה קבעה מדיניות ענישה מחמירה כלפי עברייני תנועה שגרמו בנהיגתם הרשלנית למותם של אחרים, גם במקרים שבהם מדובר בנאשמים נורמטיביים שהעולם העברייני זר להם ואשר מטבע הדברים יתקשו להתמודד עם מאסר מאחורי סורג ובריח.

בית-משפט קמא ציין, שהמלצת שירות המבחן אינה עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה ודרגת הרשלנות המיוחסת למערער. חרף הודאתו של המערער, נטילת האחריות, הבעת החרטה מצדו, ומצבו האישי והמשפחתי, אין להתעלם מן העובדה שקופחו בתאונה חייו של המנוח, עקב רשלנותו של המערער אשר לא נקט במידת הזהירות הראויה והסבירה שיכולה הייתה למנוע את האסון.

לפיכך, סבר בית-משפט קמא, שלא ניתן לחרוג מן הכלל לפיו, יש להטיל במקרים של גרימת מוות בנהיגה רשלנית עונשי מאסר לריצוי בפועל, וזאת נוכח רף הרשלנות שאינו מאפשר חריגה מכלל ענישה זה, ומתחייבת ענישה חמורה ומרתיעה בדמות מאסר בפועל.

בית-משפט קמא דחה את המלצות שירות המבחן להורות על מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות ואין די, כך נקבע, בנסיבותיו האישיות של המערער, כדי לגבור על האינטרס הציבורי ולהצדיק הימנעות מהטלת עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח, אם כי יש להתחשב בנסיבותיו של המערער, כפי שצוינו לעיל, לעניין משך המאסר והפסילה.

בהתייחס לגזרי הדין אליהם הפנתה סנגוריתו של המערער, קבע בית-משפט קמא, לאחר שסקר גזרי דין אלה, כי הנסיבות בהן שונות בפרמטרים שונים, לא ניתן להקיש מאותם הליכים ואין לגזור מהם גזרה שווה לענייננו.

בית-משפט קמא ציין, כשעולה מגזרי הדין השונים אליהם הפנתה הסנגורית, מקום בו הטיל בית-המשפט עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות, נעשה הדבר אך ורק עקב נסיבות אישיות חריגות במיוחד, או כשמדובר היה ברמת רשלנות שאינה דומה לזו הקיימת בענייננו.

במקרה שבפנינו, כך קבע בית-משפט קמא, **אין** מתקיימות נסיבות אישיות חריגות המצטרפות לרשלנות נמוכה, באופן שעשוי היה להביא לסטייה ממדיניות הענישה הנוהגת ביחס לעבירה זו.

מוסיף בית-משפט קמא, כי משקבע שרמת הרשלנות של המערער היא בינונית-גבוהה, הרי שהמדיניות העונשית ככלל אינה חורגת ממאסר בפועל, והנסיבות הרלוונטיות בתיק זה, אינן מצדיקות סטייה ממדיניות הענישה המקובלת. מטעמים אלה, גם לא ראה בית-משפט קמא לנכון להפנות את המערער אל הממונה על עבודות שירות.

בסיכומו של דבר הטיל בית-משפט קמא על המערער, את הענישה שאותה פירטנו בפתח דברינו.

י"א. המערער ממאן להשלים עם גזר-דינו של בית-משפט קמא, וביום 22/1/20, הגיש את ערעורו לבית משפט זה באמצעות סנגורו הנוכחי.

צוין בערעור, שהשאלה המרכזית העומדת לדיון היא, האם הטלת עונש מאסר בפועל לתקופה של 10 חודשים, משמע, חודש אחד יותר מאשר עונש מאסר בן 9 חודשים שהיה בו כדי לאפשר ריצוי בעבודות שירות, מוצדק בנסיבות העניין, בשים לב לטיב הרשלנות בה הודה המערער, נסיבותיו האישיות והמלצת שירות המבחן?

נטען, כי בית-משפט קמא התעלם מרצונו של המחוקק אשר הרחיב את מסגרת הזמן המאפשרת ריצוי עונש מאסר על דרך עבודות שירות מ-6 חודשים ל-9 חודשים, ובכך הביע המחוקק כוונה לשלב בעבודות שירות גם עבירות חמורות יותר.

באשר לאבחנה שעשה בית-משפט קמא בין נסיבות המקרה נשוא הדיון כאן לבין הנסיבות שהתקיימו בגזרי דין אחרים שהוצגו בפני בית-משפט קמא, נטען בערעור, ש"בחניה מקרוסקופית" מעין זו אינה מסייעת לבית המשפט, כשמדובר באבחנה שלמעשה מתמקדת בהבדל של חודש אחד, דהיינו, האם 9 חודשים או 10 חודשים, ובוודאי הוא כך בשים לב לעובדה שהמורשעים בגזרי דין אלה הם בדרך כלל אנשים נורמטיביים, כשלכל אחד מהם סיפור חיים ייחודי, וכל אחד מהם מצויד בדרך כלל בתסקיר חיובי של שירות המבחן, הממליץ על ריצוי העונש בעבודות שירות.

י"ב. נטען בערער, שגם תיוג מיקרוסקופי של איכות הרשלנות כ"בינונית-גבוהה" או "נמוכה", היא אינטואיטיבית וסובייקטיבית ותלויה בעיני המתבונן, ומכל מקום, אין המדובר בקטגוריות שנקבעו על ידי המחוקק.

בגרעין העבירה של גרם מוות ברשלנות, כך נטען בערער, נמצאת התנהגות שבדרך כלל איננה בת-ענישה, דהיינו, מדובר בהסחת דעת רגעית שאם חרגה מהתנהגות סבירה וגרמה למוות היא הופכת עבירה פלילית.

ב"כ המערער מפנה להגדרת "רשלנות" שבסעיף 21(א) של חוק העונשין, התשל"ז - 1977, ומציין, שהגדרת "רמות ביניים" של רשלנות, הנאחזת בפרט כזה או אחר בעבירה זו, שלעיתים ניתן לפרש אותה לחומרה ולעיתים לקולא, איננה חוקתית ויוצרת ערפול של הנורמה הפלילית.

כך, למשל, עובדת היותו של המערער נהג מקצועי של משאית עשויה להביא להחמרת הענישה, (כפי שסבר בית-משפט קמא), בהיותו מחויב לרמת זהירות גבוהה, אך מאידך גיסא, שלילה ממושכת של רישיון הנהיגה של אותו נהג מקצועי, גורמת לו נזק כלכלי ממשי, כשהוא מחויב לעזוב את מקור פרנסתו, ואכן המערער הפך מנהג משאית לסבל.

נטען עוד בערער, שבית משפט קמא התעלם לחלוטין מן האבחנה שבין עונש מאסר בפועל לבין עונש לריצוי בעבודות שירות, אבחנה שהיא מהותית ביותר. בית-משפט קמא, כך נטען, לא ציין, כי לאחרונה התקבלה בכנסת הוראת שעה שתכליתה, הארכת תקופת המאסר שניתן יהיה להמירה בעבודות שירות, דהיינו, מאז 1/4/19 ניתן להמיר עונש מאסר שתקופתו אינה עולה על 9 חודשים בעבודות שירות, והוראת שעה זו תחול למשך שנתיים.

צוין בערער, שהוראת שעה זו באה לעולם על רקע המלצות הוועדה לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים ("ועדת דורנר"), שניתנו עוד בשנת 2015 ומאז מיישמת הכנסת את ההמלצות בהדרגה.

י"ג. נטען בערער, שההמלצות ביחס לאורך תקופת המאסר שניתן לרצותה בעבודות שירות במקום במאסר מאחורי סורג ובריח, נועדו לשרת את המגמה של גיוון הענישה, ומציאת אלטרנטיבות למאסר בפועל, על ידי עונשים בתוך הקהילה, אשר אינם מנתקים את הנאשם ממשפחתו ומעיסוקיו, ומה גם, שתנאי המאסר בישראל רחוקים מן הרצוי, ולמאסר השפעה רעה ומזיקה במיוחד על אנשים שביצעו עבירות אשר אינן מעידות על סגנון חיים עברייני. אנשים כאלה אינם זקוקים להרתעה, הואיל ואינם מסכנים את החברה, והתנהגותם הרשלנית הייתה חד פעמית. הרשעתם בעבירת רשלנות, אינה מעידה על אופי פלילי.

לטענת ב"כ המערער, לא נתן בית-משפט קמא את דעתו לתכלית הענישה ולצורך להתאים את העונש גם למטרותיו החברתיות.

טוען ב"כ המערער, כי התקדימים שאותם סקר בית-משפט קמא בגזר-דינו משתייכים לתקופה שבה תקופת עבודות השירות הייתה מוגבלת ל- 6 חודשי מאסר, משמע, מתחת למתחם הענישה שנקבע לעבירה של גרימת מוות ברשלנות, הואיל ומתחם ענישה זה הוא בדרך כלל מ-8 חודשי מאסר ומעלה. לכן, בתקדימים שסקר בית-משפט קמא בגזר-דינו, הטלת מאסר לתקופה של שישה חודשים שניתן היה לבצע בעבודות שירות משמעותה הייתה הטלת ענישה שהיא מתחת למתחם הענישה המינימאלי לעבירה זו.

נטען עוד, שמטרת המחוקק בהארכת תקופת המאסר שניתן לרצותה בעבודות שירות מ-6 חודשים ל-9 חודשים, נועדה לייצור אופציה של ריצוי מאסר על דרך של עבודות שירות בעבירות חמורות יותר, שמתחם הענישה המקובל שלהן הוא מעבר ל-6 חודשי מאסר, ולכן הטלת עד 6 חודשי מאסר בעבירות אלה, במגמה להכניסן למסגרת עבודות שירות, היא חריגה ממשית ממתחם הענישה הראוי, ואולם מבחינת אופי העבירות הן מתאימות לעבודות שירות.

נטען בערעור, שהטלת עונש מאסר של 10 חודשים על המערער על ידי בית-משפט קמא כדי לחרוג ממכסת המאסר שניתן לרצות בה עבודות שירות היא המריית רצונו של המחוקק אשר ביקש להרחיב את מסגרת העבירות שבגינן ניתן לרצות עונש מאסר על דרך עבודות שירות, וזאת משיקולים מערכתיים שאינם נוגעים ישירות לנאשם.

הוראת השעה לפיה הוארכה תקופת המאסר המאפשרת ריצוי מאסר בעבודות שירות עד לפרק זמן של 9 חודשים, נועדה לבחון את השפעתה של אפשרות זו על ההתנהגות העבריינית בחברה, ולכן כשבית המשפט מתעלם מתכליות אלה של הרחבת מעגל האפשרויות לריצוי עונש מאסר בעבודות שירות, ונאחז בתקדימים אשר ניתנו בשנים בהן עבודת השירות התאפשרה רק כשהמאסר היה עד 6 חודשים, מסכל הוא בכך את כוונתו של המחוקק אשר התכוון לצמצם את מספר הכלואים בבתי הסוהר כדי לנטרל את השפעתו המזיקה של מאסר מאחורי סורג ובריח.

נטען עוד, שהתופעה שבית המשפט מטיל עונש מאסר לפרק זמן שאינו מאפשר את ריצוי בעבודות שירות, אינה ראויה.

ב"כ המערער גם מפנה לאמור בתסקיר שירות המבחן בכל הנוגע לנזק שייגרם למערער מחמת ריצוי עונש המאסר מאחורי סורג ובריח, ומה גם שבמאסר כזה יש משום העדר תכלית הרתעתית ולכן ראוי להמיר את עשרת חודשי המאסר בפועל בעונש מאסר של 9 חודשים שניתן לרצותו בעבודות שירות.

י"ד. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 21/5/20 חזר ב"כ המערער על הטענות שהעלה בהודעת הערעור. בנוסף לאמור בנימוקי הערעור, ציין הסנגור, שיש להתחשב במגפת הקורונה שפרצה לאחר מועד מתן גזר הדין וכן ציין, כי למערער יש כיום שני ילדים קטנים (הצעיר בהם בן שלושה חודשים), והמערער מסייע לרעייתו לטפל בהם.

ב"כ המערער ציין, שהטרגיות של האירוע ברורה מאליה ואולם, על בית-המשפט לשאול את עצמו גם, האם ראוי כיום, כשהמערער מטופל בילד נוסף שנולד לאחר גזר-הדין, לשלוח אותו לבית הסוהר, או שמא נכון יותר לקצר את תקופת עונש המאסר בחודש אחד, ולבדוק אצל הממונה על עבודות שירות אפשרות התאמתו של המערער לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות.

ב"כ המערער הוסיף, שבתי הסוהר מתמודדים כיום עם מגפת הקורונה ומשחררים אסירים בטרם השלימו את תקופת מאסרם, ונראה כי נכון הוא לראות את המקרה נשוא הדיון כאן, כמקרה שראוי לענישה בעבודות שירות.

ב"כ המערער ביקש גם לשקול הזמנת תסקיר נוסף בעניינו של המערער.

ט"ו. ב"כ המשיבה התנגדה לאפשרות של הזמנת תסקיר נוסף וציינה, שהעובדות המיוחדות למערער פורטו באופן מקיף בתסקיר, והוסיפה, שבשעתו היה חשש שהילד שעומד להיוולד למערער ורעייתו יהיה חולה, והנה הסתבר שהילד שנולד הוא ילד בריא. אין הנסיבות שבתיק זה מצדיקות לטעמה של ב"כ המשיבה את הפניית המערער, לא לקבלת תסקיר נוסף, ולא לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות שירות.

הענישה שהוטלה, לטענת ב"כ המשיבה, סבירה בנסיבות העניין ואין הצדקה להטלת עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות.

ב"כ המשיבה ציינה, כי בית-משפט קמא נתן דעתו לכל הפסיקה הרלוונטית בנוגע לאופן הטלת עונש המאסר בעבירה של גרימת מוות ברשלנות, ואין לקבל את טענת הסנגור, כאילו פסקי הדין אליהם הפנה בית-משפט קמא הם מן התקופה שבה ניתן היה לרצות עונש מאסר בעבודות שירות רק כשהמאסר שהוטל לא עלה על 6 חודשים.

לראייה הפנתה ב"כ המשיבה לרע"פ 1031/19 שלבי נ' מדינת ישראל (28/2/19), שניתן לאחר המועד שבו כבר נקבע בחוק, שניתן לרצות עונש מאסר על דרך עבודות שירות, כשתקופת המאסר מגיעה לכדי 9 חודשים.

כמו-כן ציינה ב"כ המשיבה, שלכל אורך גזר-הדין התייחס בית-משפט קמא לבקשתה של ההגנה להטיל על המערער מאסר שניתן יהא לרצותו בעבודות שירות.

לטעמה של ב"כ המשיבה, הרשלנות שבתיק זה היא בדרגה גבוהה. המערער לא הבחין במנוח, נסע ברכב כבד וגדול, מעל 16 טון, ברחוב שאסור היה לו להיכנס אליו ללא אישור.

המערער לא הבחין במנוח, לא בנסיעה קדימה, ולא בנסיעה אחורנית, והגם שלידו ישב אדם שיכול היה לשמש

לו כמכוון לצורך הנסיעה אחורנית, לא ביקש המערער מאותו אדם לרדת מן הרכב ולכוון אותו, למרות שהמערער היה מודע למגבלות שדה הראייה שבמשאית.

עוד נטען, שהמערער לא היה חייב לנהוג אחורנית, אלא יכול היה לבצע פנייה ולהסתובב (במקום לנסוע אחורנית).

ב"כ המשיבה הוסיפה, שנסיעתו של המערער לאחור הייתה לאורך של לפחות 30 מטר, דהיינו, מרחק ניכר במיוחד, כשהוא נוסע כסומא מבלי שהיה באפשרותו לראות את השטח שמאחוריו. יש אף להתייחס בחומרה לכך שמדובר בנהג מקצועי הנוהג ברכב משא כבד.

עוד ציינה ב"כ המשיבה, שבית משפט קמא נתן דעתו גם לרשלנותו התורמת של המנוח, כמצוין בגזר הדין.

כמו-כן הדגישה ב"כ המשיבה את עברו התעבורתי של המערער והוסיפה, שכשנה לאחר אירוע התאונה הנדונה (ולאחר שהסתיימה הפסילה המנהלית והרישיון הוחזר למערער), ביצע המערער עבירה של אי-ציות לתמרור 406, דהיינו, תמרור איסור כניסה לרכב מנועי מסחרי שמשקלו הכולל עולה על הרשום בתמרור.

עוד הפנתה ב"כ המשיבה לעבירה נוספת שביצע המערער (אי-החלפת דיסקה), שאף היא מאוחרת לתאונת הדרכים הנדונה, ובנוסף ציינה, שבעברו התעבורתי של המערער הרשעות חמורות קודמות.

באשר לטענת הסנגור שבית משפט קמא לא התייחס לתיקון החוק המאפשר ריצוי עונש מאסר על דרך עבודות שירות, גם כשמדובר ב-9 חודשי מאסר, טענה ב"כ המשיבה, שבית משפט קמא בחן את כל הפרמטרים הרלוונטיים ונתן דעתו לפסיקה הקובעת שבנסיבות המקרה אין מקום לשקול את ריצוי העונש בעבודות שירות.

לטעמה של ב"כ המשיבה, הענישה שהוטלה סבירה ואין מקום להתערב בה.

ב"כ המשיבה אף הגישה פסיקה שנועדה לתמוך בטיעוניה. בעניין השפעת מגפת הקורונה נטען, שגם כיום שומר שב"ס שמירה יתרה על האסירים.

בתו של המנוח אמרה בפנינו את דבריה בכאב, וציינה, שמאז המקרה המשפחה התרסקה.

ט"ז. ב"כ המערער הגיב ואמר, שהתשובה לשאלה, האם בית סוהר הוא האמצעי האולטימטיבי להענשת אנשים שעברו עבירה של גרימת מוות ברשלנות בתאונת דרכים איננה חד משמעית, והוסיף, שלא רק שהדבר אינו מסייע לשיקום, אלא שאין המדובר בעבירות שמבצעים מתוך כוונה. השהות בבית הסוהר היא בעייתית והדבר גורם חיכוך בין מי שמורשע בעבירה זו, ומרצה את עונשו בבית הסוהר, לבין עבריינים השוהים בבית הסוהר תקופות הרבה יותר ממושכות.

לטענת ב"כ המערער, אין מקום לשלוח לבית הסוהר אסירים שנגזרות עליהם תקופות מאסר קצרות.

בכל הנוגע למגפת הקורונה, ציין ב"כ המערער, שהתנאים בבית הסוהר כיום, כתוצאה מן המגפה, הם קשים מאוד, הואיל ומעבירים את האסירים מבית סוהר לבית סוהר כדי לקיים את הריחוק החברתי הנדרש.

ב"כ המערער הוסיף, שריצוי העונש בבית הסוהר, משמעותו לעקור את המערער מביתו, בשעה שמשפחתו (רעייתו ושני ילדיו) נזקקת לו, ומה גם שאביו, שאיננו בריא, מתגורר אף הוא באותו בית בו מתגורר המערער, אשר מטפל באביו.

י"ז. לאחר שנתנו דעתנו לכתב האישום המתוקן שבעובדותיו הודה המערער ועל פיהן הורשע, לטיעונים לעונש שהובאו בפני בית-משפט קמא, לגיליון המרשם התעבורתי, לגזר הדין של בית-משפט קמא, להודעת הערעור על נימוקיה, לטיעונים שהשמיעו בפנינו שני הצדדים בדיון שהתקיים ביום 21/5/20, ולאחר שגם עיינו בפסיקה הרלוונטית, מסקנתנו היא שדין הערעור להידחות.

י"ח. תמימי דעים אנו עם בית-משפט קמא שדרגת רשלנותו של המערער היא ברמה בינונית-גבוהה (עמ' 25 לגזר-דינו של בית-משפט קמא).

כמתואר בכתב-האישום, שבעובדותיו הודה המערער, נהג הוא במועד אירוע התאונה במשאית שמשקלה **16 טון** בדרך עירונית ונכנס לכביש למרות שהיה מוצב במקום תמרור אשר הורה **שאין כניסה לרכב מעל שישה טון**, אלא באישור (סעיף 1 וסעיף 3 לכתב האישום).

המערער, שהוא **נהג מקצועי**, הסיע את המשאית לאחר מרחק של כ-30 מטר לפחות וכתוצאה מכך פגע בחלקה האחורי של המשאית במנוח אשר הופל ונגרר מתחת למשאית. לאחר מכן עצר המערער והחל בנסיעה קדימה וימינה בצומת, מרחק של 15 מטר, עד ששמע צרחות ונעצר. המנוח נפצע ונפטר בבית החולים כתוצאה מן התאונה (סעיף 5 לכתב האישום).

כמצוין בסעיף 7 של כתב-האישום, לא הבחין המערער במנוח אשר הלך מאחורי המשאית. המערער אף לא נעזר בעוזר שלו אשר ישב על-ידו במושב הנוסע, הגם שהיה באפשרותו לבקש ממנו לכוון אותו בנסיעה אחורנית.

כמו-כן, ולמרות שהיה מודע למגבלת שדה הראיה של המשאית, ולכך שהמשאית אינה מצוידת במצלמת רוורס ולא במערכת התרעה אחרת, הסיע המערער את המשאית אחורנית שלא לצורך במקום לבצע פניה במקום שבו היה באפשרותו להסתובב.

י"ט. באשר לרשלנותו התורמת של המנוח, אליה התייחס בית-משפט קמא בגזר-דינו, יש לציין, כי התאונה

ארעה בתוך שכונת מגורים, וכי המנוח, שהיה אדם מבוגר ונעזר במקל הליכה, נפגע שעה שחצה את הצומת.

לעניין זה הפנה בית-משפט קמא לעפ"ת (מחוזי חיפה) 40201-03-11 גילה טייב נ' מדינת ישראל (26/5/11) שם נקבע בעמ' 6:

"אנו מאמצים קביעת בית-משפט קמא לפיה מוטלת חובת זהירות על הנהג הסביר, שנצרך לנסוע לאחור, לצפות הולכי רגל גם אם הם רשלניים ובוחרים לחצות כביש שלא במעבר חציה, בעיקר כשמדובר בצומת רחבות בטבורה של עיר ליד אזור קניות הומה אדם, ובכלל זה גם להבחין בכלי רכב ואופנועים שהיו יכולים להיקלע למקום.

אמור מעתה, נוהג ברכב מן הישוב עליו לשית לבו למצב הדרך בטרם נסיעה לאחור בניגוד לכיוון התנועה, תוך כיבוד כללי התנהגות בסיסיים". (ההדגשה שלנו).

בקשת רשות ערעור שהוגשה על פסק הדין הנ"ל נדחתה ברע"פ 4422/11 גילה טייב נ' מדינת ישראל (17/7/11).

כ. לא למותר להוסיף, שלחובת המערער, שקיבל רישיון נהיגה בשנת 2006, **18 הרשעות** כעולה מגיליון המרשם התעבורתי לגבי עבירות שבוצעו מאז 2007 ועד 2018, ובהן בין היתר, כניסה לצומת לא מהנתיב הימני-רכב מעל 10,000 ק"ג, אי-החזקת ההגה של רכב מנועי בשתי ידיים, שימוש בטלפון בעת שהרכב נע, שלא באמצעות מיקרופון, נהיגה ללא חגורת בטיחות, נהיגה במהירות מעל המותר, אי-ציית לתמרור עצור, סטייה מנתיב הנסיעה תוך הפרעה לתנועה, נהיגה כשברמזור אור אדום, ועקיפה תוך חציית קו הפרדה רצוף.

יצוין, ששלוש מתוך הרשעות התעבורה הנ"ל היו בגין תאונות דרכים (הרשעות מס' 14 מס' 15 ומס' 18).

כמו-כן, שתיים מתוך הרשעות התעבורה היו בתקופה **שלאחר** התאונה הנדונה כאן. דהיינו, התאונה נשוא הדין כאן ארעה ביום 24/8/17, וכעולה מגיליון הרשעות התעבורה, ביצע המערער כשנה לאחר מכן (ביום 30/8/18) עבירת תעבורה של אי-ציית לתמרור 406 (דהיינו, איסור כניסה לרכב מנועי מסחרי שמשקלו הכולל המותר בטונות עולה על הרשום בתמרור. כמו כן ביצע באותו מועד עבירת תעבורה של אי-החלפת דיסקה יומית.

כ"א. מתסקיר שירות המבחן מיום 28/10/19 עולה, כי המערער אדם נורמטיבי, ללא הרשעות כלשהן בפלילים, ומגלה מסירות ומחויבות למשפחתו. המערער נשוי, וכיום הוא אב לשני ילדים קטנים, ואף מטפל באביו החולה, ותומך כלכלית באמו ואחותו המתגוררות בנפרד.

אין למערער מאפיינים עבריינים או אלימים כלשהם, וכפי שציין שירות המבחן הסיכון להישנות התנהגות פוגענית מצדו נמוך. המערער קיבל אחריות על פגיעתו במנוח, חש אשמה, וביטא אמפתיה לאובדן שעמו מתמודדת משפחת המנוח.

על יסוד כל אלה המליץ שירות המבחן כי יוטל על המערער עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות וצוין, כי להטלת עונש מאסר לריצוי בכלא צפויה להיות משמעות גרסיבית על מצבו של המערער ומשפחתו.

תסקיר שירות המבחן הוא מקיף ויסודי. מלוא המידע והנתונים הנדרשים הובאו לידיעת בית-המשפט, בנוסף לאמור בטיעונו של ב"כ המערער בפניו, ולא ראינו צורך בהזמנת תסקיר משלים.

כ"ב. בית-משפט קמא נימק היטב מדוע אין מקום להיעתר להמלצתו של שירות המבחן בהפנותו לפסיקה עקבית וברורה הקובעת מדיניות ענישה מחמירה כנגד עברייני תנועה שגרמו בנהיגתם הרשלנית למותם של אחרים, הגם שמדובר בנאשמים נורמטיביים, ובהינתן העובדה שרשלנותו של המערער בנסיבות המקרה שבפניו, היא ברמה בינונית-גבוהה.

כידוע, תסקיר שירות המבחן משמש כלי עזר חשוב בידי בית-המשפט בבואו לגזור דינו של נאשם, ואולם בסופו של יום המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית-המשפט, שעליו מוטל לראות לנגד עיניו את כלל השיקולים הרלוונטיים לצורך קביעת הענישה הראויה, דהיינו, על בית-המשפט לראות לנגד עיניו גם את האינטרס של כלל הציבור, ולא רק את האינטרס של הנאשם העומד לדין בפניו.

עיינו: ע"פ 4678/18 פבל אנופרייב נ' מדינת ישראל (23/1/19):

"לעניין טענות המערער בדבר דחיית המלצת שירות המבחן, הרי שבית משפט זה קבע לא אחת כי המלצת שירות המבחן אינה מחייבת את בית המשפט, וכי הוא רשאי לסטות ממנה כאשר מתקיימים טעמים המצדיקים זאת. כן הודגש כי בעת גיבוש המלצותיו, עומדים מול עיני שירות המבחן שיקולים אשר אינם חופפים, בהכרח, לשיקולים שבית המשפט נדרש לאזן ביניהם במסגרת גזירת העונש (ראו: ע"פ 344/81 מדינת ישראל נ' סגל, פ"ד לה(4) 313, 318 (1981); ע"פ 9117/12 פלוני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 4 (4.7.2013); רע"פ 1756/16 ימיני נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (16.3.2016); ע"פ 2745/18 אבו שארב נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 8 (9.4.2018)."

כ"ג. בעניינו, דן בית-משפט קמא בגזר-דינו בהרחבה בכל השיקולים הרלוונטיים שהיה עליו להביאם בחשבון בבואו לקבוע את עונשו של המערער, ובכלל זה מידת רשלנותו של המערער (בינונית-גבוהה) ורשלנותו התורמת של המנוח (עמ' 26 לגזר הדין ש' 6), עברו התעבורתי העשיר של המערער, והיותו נהג מקצועי הנדרש לזהירות מוגברת בנהיגה ברכב כבד.

לצד כל אלה הביא בית-משפט קמא בחשבון את הודאתו של המערער, שחסכה הן עוגמת נפש נוספת ממשפחת המנוח והן זמן שיפוטי יקר, ובנוסף לכך עמד בפני בית-משפט קמא כל האמור בתסקיר שירות המבחן לגבי נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער, אשר מביע צער על האובדן שנגרם ומביע אמפתיה כלפי משפחת המנוח.

המערער הוא המפרנס העיקרי, ונאלץ עקב התאונה לעזוב את מקור פרנסתו ומועסק כיום כסבל.

על יסוד כלל השיקולים הגיע בית-משפט קמא לתוצאה, שלפיה לא ניתן להימנע מלהטיל על המערער עונש מאסר לריצוי בפועל מאחורי סורג ובריה, ולא ניתן להסתפק בעונש מאסר לריצוי בעבודות שירות. את תקופת המאסר בפועל העמיד בית-משפט קמא על 10 חודשים, וזאת כשמתחם הענישה נע בין 9 חודשי מאסר ועד 24 חודשי מאסר. דהיינו, בית-משפט קמא הטיל על המערער עונש מאסר לריצוי בפועל ברף הנמוך של מתחם הענישה.

כ"ד. ב"כ המערער הפנה בין יתר דבריו, להמלצותיה של ועדת דורנר, וכן טען, שהפסיקה עליה התבסס בית-משפט קמא היא פסיקה שניתנה בתקופה אשר בה ניתן היה להטיל עונש מאסר לריצוי בעבודות שירות רק כאשר תקופת המאסר לא עלתה על 6 חודשים, ואילו כיום רשאי בית-המשפט להורות על ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות גם מקום בו עונש המאסר הוא בן 9 חודשים. מכאן, כך טוען ב"כ המערער, שפסיקתו של בית-משפט קמא אינה עולה בקנה אחד עם כוונת המחוקק שמטרתו הייתה לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות בעבירות דוגמת גרימת מוות ברשלנות.

כ"ה. אין בידינו לקבל את טענותיו של ב"כ המערער. אחד מבין פסקי הדין שעליהם הסתמך בית-משפט קמא היה רע"פ 1031/19 **עלי שלבי נ' מדינת ישראל** (28/2/19), (להלן: "עניין שלבי"). פסק דין זה ניתן במועד שבו כבר הוסמך בית-המשפט (לפי חוק העונשין (תיקון מס' 133 - הוראת שעה)) להטיל עונש של עד 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי על דרך עבודות שירות.

יצוין, כי בעניין **שלבי** הנ"ל קבע בית-המשפט המחוזי, שרשלנותו של הנאשם באותו מקרה הייתה **בינונית**, ועונשו הועמד על 10 חודשי מאסר בפועל ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 9 שנים.

למרות האפשרות להטיל עונש מאסר של 9 חודשים לריצוי על דרך עבודות שירות, קבע בית-המשפט העליון בעניין **שלבי** בפסקאות 7-8:

"7. גם לגופו של עניין, דין הבקשה להידחות. בית משפט זה עמד זה מכבר על הכללים המנחים בסוגיית הענישה הראויה בעבירה של גרימת תאונת דרכים קטלנית ברשלנות (ראו ע"פ 6755/09 אלמוג נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (16.11.2009)). בעניינו, נקבע בפסק הדין כי רשלנות המבקש נמצאת בדרגה בינונית - והמבקש גם לא טוען בבקשה שלפני ביחס לקביעה זו - ועל כן, הענישה שהוטלה על המבקש משקפת יישום ראוי של הכללים האמורים.

8. למעלה מן הצורך, פסק הדין מלמד שבית המשפט שקל את האפשרות להטיל עונש שירוצה על דרך של עבודות שירות, אך לאור מדיניות הענישה המחמירה ורשלנות המבקש, קבע כי יש להטיל עונש מאחורי סורג ובריה שיעמוד על 10 חודשים. בהעמדת עונשו של המבקש על 10 חודשים לריצוי בפועל, יש משום אמירה נורמטיבית נכונה של בית המשפט המתיישבת עם מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות גרימת מוות ברשלנות וערך קדושת החיים בו פגע המבקש. אכן, על פי התיקון לחוק בית המשפט מוסמך להטיל עונש של עד 9 חודשי מאסר בפועל שירוצו על דרך של עבודות שירות, אך ברי כי בית המשפט רשאי לקבוע כי גם עונש של עד 9 חודשים ירוצה מאחורי סורג ובריה; גם טרם חקיקת התיקון לחוק, הטיל בית המשפט עונשים מאחורי סורג ובריה על אף שתקופת המאסר היתה כזו שניתן לרצותה על דרך של עבודות שירות (ראו והשוו: רע"פ 3101/15 אבו רמילה נ' מדינת ישראל[פורסם בנבו] (25.5.2015), שם נקבע כי עונש של 6 חודשי מאסר בפועל ירוצה מאחורי סורג ובריה)". (ההדגשה שלנו).

כ"ו. ברוח זו נפסק גם ב-רע"פ 3575/19 דן אהרון תבור נ' מדינת ישראל (30/06/19), (להלן: עניין "תבור") שאליו הפנתה הפרקליטה.

באותו מקרה נקבע, כי דרגת רשלנותו של הנאשם בביצוע העבירה של גרימת מוות בנהיגה רשלנית היא בינונית, ועונשו הועמד על 10 חודשי מאסר בפועל, 10 שנות פסילת רישיון בפועל ועונשים נלווים.

בית-המשפט העליון ציין, שם, בפסקה 5:

"בגזר דינו, עמד בית משפט השלום לתעבורה על הפגיעה בערך העליון של שמירה על חיי אדם שנגרמה כתוצאה מרשלנותו של המבקש, וציין כי מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של גרימת מוות בנהיגה רשלנית כוללת הטלת עונש מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה.

עוד הדגיש בית המשפט כי בעבירות אלו "אין לתת משקל רב לנסיבות האישיות", שכן לרוב הנאשמים בגרימת תאונות קטלניות הם אנשים נורמטיביים, וכי אמת המידה הקובעת לעניין אחריותו של מבצע העבירה היא דרגת הרשלנות בה נהג.

בהתייחס לכך נקבע כי דרגת רשלנות המבקש בביצוע העבירה - בינונית...". (ההדגשה שלנו).

באותה החלטה (עניין "תבור") צוין (בפסקה 8), כי בית-המשפט המחוזי שקל את טענתו של הנאשם (שם) לפיה תיקון 133 של חוק העונשין מאפשר הטלת עונש של עד 9 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, וכי בית-המשפט המחוזי קבע שם:

"בהעמדת עונשו של המערער על 10 חודשים לנשיאה בפועל, יש משום אמירה נורמטיבית של בית-המשפט המתיישבת עם הענישה הנוהגת". (ההדגשה שלנו).

כמו-כן עמד שם, בית-המשפט העליון, בפסקה 14, על-כך שהטלת עונש מאסר מאחורי סורג ובריח, על מי שגורם למותו של אחר, אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, וזאת במיוחד נוכח הצורך להרתיע נהגים מפני נהיגה רשלנית ולמיגור נגע תאונות הדרכים, תוך הסתמכות על רע"פ 9094/18 בושרי נ' מדינת ישראל (2/1/2019).

כ"ז. מסקנתנו היא שגזר-דינו של בית-משפט קמא עולה בקנה אחד עם מדיניות הענישה הנוהגת, וזאת לאחר שהובאו בחשבון נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער מחד גיסא, ודרגת רשלנותו (בינונית-גבוהה) מאידך גיסא.

בית-משפט קמא שקל היטב את כלל הנסיבות הרלוונטיות, ואת הפסיקה הנוהגת, ולא ראינו כל הצדקה להתערב בגזר הדין.

לא נעלמה מעינינו טענת ב"כ המערער בכל הנוגע לתנאי ריצוי עונש המאסר בתקופת מגפת הקורונה, אך חזקה של שירות בתי-הסוהר שהוא עושה ויעשה את הנדרש למען השמירה על בריאותם של האסירים.

לפיכך אנו דוחים את הערעור.

כ"ח. על המערער להתייב למאסרו בבית המעצר קישון **ביום ראשון, 26/7/20 עד השעה 10:00 בבוקר** או על-פי החלטת שב"ס כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס טלפון: 08-9787336, 08-9787377.

בנוסף, אנו מורים למזכירות להמציא את העתק פסק דינו לשירות המבחן למבוגרים שיבחן קיום פגישות עם המערער לצורך הכנתו לריצוי עונש המאסר בכלא והפנייתו למיין מוקדם בשב"ס, כאמור בסיפא של התסקיר מיום 28/10/19.

על המזכירות להנפיק פקודת מאסר.

ניתן היום, כ"ו סיוון תש"ף, 18 יוני 2020, במעמד הנוכחים.

ש' שטמר, שופטת

ע' ורבנר, שופטת

י' גריל, שופט עמית
[אב"ד]